TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. rugsėjo 19 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – SESV 49 straipsnis – Įsisteigimo laisvė – Savarankiškai dirbančio asmens veikla – Valstybės narės pilietė, kuri nustojo dirbti savarankiškai dėl fizinių suvaržymų, atsiradusių paskutiniais nėštumo mėnesiais arba trumpą laikotarpį po gimdymo – Savarankiškai dirbančio asmens statuso išsaugojimas“

Byloje C-544/18

dėl *Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber)* (Aukštesnysis teismas (Administracinių bylų apeliacinis skyrius), Jungtinė Karalystė) 2018 m. rugpjūčio 7 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. rugpjūčio 20 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

HM Revenue and Customs

prieš

Henriką Daknevičiūtę

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin ir N. Piçarra,

generalinis advokatas G. Pitruzzella,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. birželio 5 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– H. Daknevičiūtės, atstovaujamos advokato T. Holdcroft ir baristerių D. Rutledge ir A. Berry,

– Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Brandon ir Z Lavery, padedamų baristerės G. Ward,

– Europos Komisijos, atstovaujamos E. Montaguti, L. Armati ir J. Tomkin,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: anglų.

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 49 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Her Majesty's Revenue and Customs* (Jungtinės Karalystės mokesčių ir muitų administratorius) ir Henrikos Daknevičiūtės ginčą dėl šio administratoriaus atsisakymo skirti jai savaitinę išmoką už išlaikomą vaiką.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2004/38/EB

3 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios [d]irektyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46), 1 straipsnio a punkte numatyta:

„Ši direktyva nustato:

a) naudojimosi Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių laisvo judėjimo ir gyvenimo valstybių narių teritorijoje teise reikalavimus.“

4 Šios direktyvos 7 straipsnio „Teisė gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius“ 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„1. Visi Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi kitos valstybės narės šalyje [teritorijoje] ilgiau kaip tris mėnesius, jei jie:

a) yra darbuotojai ar savarankiškai dirbantieji [pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantys asmenys] priimančiojoje valstybėje narėje, <…>

<…>

3. Taikant šio straipsnio 1 dalies a punktą, Sąjungos pilietis, kuris nebėra darbuotojas ar savarankiškai dirbantysis [pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantys asmuo], išlaiko darbuotojo ar savarankiškai dirbančiojo [pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio asmens] statusą tokiais atvejais:

a) asmuo laikinai negali dirbti dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo;

b) asmuo yra tinkamai užregistruotas bedarbis ne savo noru po to, kai išdirbo daugiau kaip vienerius metus[,] ir yra užregistruotas kaip ieškantis darbo atitinkamame įdarbinimo biure;

c) asmuo yra tinkamai užregistruotas bedarbis ne savo noru po to, kai dirbo pagal terminuotą darbo sutartį trumpiau kaip vienerius metus arba tapo bedarbiu ne savo noru per pirmuosius dvylika mėnesių ir yra užregistruotas kaip ieškantis darbo atitinkamame įdarbinimo biure. Tokiu atveju darbuotojo statusas išsaugomas ne trumpiau kaip šešis mėnesius;

<…>“

5 Minėtos direktyvos 16 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatyta:

„1. Sąjungos piliečiai, kurie priimančiojoje valstybėje narėje legaliai gyveno ištisinį penkerių metų laikotarpį, turi nuolatinio gyvenimo joje teisę. <…>

<…>

3. Gyvenimo šalyje tęstinumas nenutrūksta dėl trumpalaikių išvykų, ne ilgesnių kaip šeši mėnesiai per metus, arba ilgesnių išvykų, susijusių su privalomąja karine tarnyba, ar vienos ne ilgesnės kaip 12 mėnesių iš eilės išvykos dėl svarbių priežasčių, pvz., nėštumo ir gimdymo, sunkios ligos, studijų ar profesinio parengimo, arba paskyrimo į kitą valstybę narę arba trečiąją šalį.“

Direktyva 2010/41/ES

6 2010 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/41/ES dėl vienodo požiūrio į savarankiškai dirbančius vyrus ir moteris principo taikymo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 86/613/EEB (OL L 180, 2010, p. 1), 18 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Dėl ekonominio ir fizinio nėščių savarankiškai dirbančių moterų <…> pažeidžiamumo būtina, kad joms būtų suteikta teisė į motinystės išmokas.<…>“

7 Šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad <…> savarankiškai dirbančioms moterims <…> pagal nacionalinę teisę galėtų būti suteikta pakankama motinystės pašalpa, kad jos galėtų ne mažiau kaip 14 savaičių sustabdyti profesinę veiklą dėl nėštumo ar motinystės.“

Jungtinės Karalystės teisė

2006 m. Imigracijos (Europos ekonominėje erdvėje) taisyklės

8 Klostantis faktinėms aplinkybėms pagrindinėje byloje galiojusios *Immigration (European Economic Area) Regulations 2006* (2006 m. Imigracijos (Europos ekonominėje erdvėje) taisyklės) redakcijos 14 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje ilgiau nei tris mėnesius „teisę turinčiam asmeniui“.

9 Pagal šių taisyklių 6 straipsnio 1 dalies b ir c punktus sąvoka „teisę turintis asmuo“ apima pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbančius asmenis.

10 Šių taisyklių 6 straipsnio 2 dalyje buvo numatyta, kad „pagal darbo sutartį dirbantis asmuo“ išsaugo savo statusą, kai laikinai negali dirbti dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo, arba (tam tikromis sąlygomis) tampa bedarbiu ne savo noru, arba savo noru nutraukia darbo santykius ir atnaujina profesinį mokymąsi, susijusį su ankstesniu darbu.

11 Dėl „savarankiškai dirbančio asmens“ statuso tų pačių taisyklių 6 straipsnio 3 dalyje buvo numatyta, kad jis išsaugomas, jei atitinkamas asmuo laikinai negali dirbti dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo.

1992 m. Socialinio draudimo įmokų ir išmokų įstatymas

12 *Social Security Contributions and Benefits Act 1992* (1992 m. Socialinio draudimo įmokų ir išmokų įstatymas) 146 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2) Niekas negali pretenduoti į savaitinę išmoką šeimai, jeigu atitinkamą savaitę jo nėra Didžiojoje Britanijoje.

3) Gali būti nustatytos aplinkybės, kuriomis bet kuris asmuo [2 dalies tikslais] turi būti laikomas esančiu ar nesančiu Didžiojoje Britanijoje.“

2006 m. (bendroji) išmokų šeimai tvarka

13 *Child Benefit (General) Regulations 2006* (2006 m. (bendroji) išmokų šeimai tvarka) 23 taisyklės 4 dalyje nustatyta:

„Asmuo turi būti laikomas nesančiu Didžiojoje Britanijoje [1992 m. Socialinio draudimo įmokų ir išmokų įstatymo] 146 straipsnio 2 dalies tikslais, jeigu prašo skirti išmokas šeimai nuo 2004 m. gegužės 1 d. ir:

a) neturi teisės gyventi Jungtinėje Karalystėje; <…>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14 H. Daknevičiūtė yra Lietuvos pilietė, kuri nuo 2011 m. dirbo pagal darbo sutartį (naktinėje pamainoje) Jungtinėje Karalystėje. 2013 m. gruodžio mėn. sužinojusi, kad tapo nėščia, ji nusprendė nuo 2013 m. gruodžio 25 d. vykdyti savarankišką veiklą kaip kosmetologė.

15 Nuo 2014 m. gegužės 11 d. jai buvo pradėta mokėti motinystės pašalpa. Jos vaikas gimė 2014 m. rugpjūčio 8 d.

16 Po faktiško veiklos nevykdymo laikotarpio nuo 2014 m. liepos 22 d. iki 2014 m. spalio mėn. pabaigos H. Daknevičiūtė toliau vykdė labai nedidelės apimties kosmetologijos veiklą, ją visai nutraukė dėl nepakankamų pajamų. 2015 m. vasario 10 d. ji pateikė prašymą skirti bedarbio pašalpą, o 2015 m. balandžio mėn. vėl pradėjo dirbti pagal darbo sutartį.

17 2014 m. rugpjūčio 27 d. H. Daknevičiūtė pateikė prašymą skirti savaitinę išmoką už išlaikomą vaiką. 2015 m. vasario 1 d. sprendimu šis prašymas buvo atmestas remiantis tuo, kad, atsižvelgiant į taikytinus nacionalinės teisės aktus, jos teisė nuolat gyventi šalyje nėra pakankamai pagrįsta, kad atitiktų sąlygas tai socialinei išmokai gauti.

18 2015 m. rugsėjo 29 d. *First-tier Tribunal* (Pirmosios instancijos teismas, Jungtinė Karalystė) panaikino tą sprendimą. Mokesčių ir muitų administratorius, kaip šeimos išmokų valdytojas, tą sprendimą apeliacine tvarka apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber)* (Aukštesnysis teismas (Administracinių bylų apeliacinis skyrius), Jungtinė Karalystė).

19 2017 m. sausio 12 d. tarpine nutartimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas panaikino *First-tier Tribunal* (Pirmosios instancijos teismas) sprendimą dėl jame padarytos teisės klaidos. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė, kad nuo 2014 m. liepos 22 d. iki 2015 m. vasario 9 d. H. Daknevičiūtės vykdyta ekonominė veikla buvo nereikšminga, todėl šiuo laikotarpiu ji nebuvo ekonomiškai aktyvi. Šio teismo teigimu, neginčijama, kad, pirma, bet kokios

H. Daknevičiūtės veiklos nutraukimas buvo susijęs su fiziniais suvaržymais, atsiradusiais paskutiniais nėštumo mėnesiais ir trumpą laikotarpį po gimdymo, ir, antra, kad ji vėl tapo ekonomiškai aktyvi, pirmiausia ėmė ieškoti darbo, o vėliau pradėjo dirbti pagal darbo sutartį per pagrįstą laikotarpį po vaiko gimimo.

20 Priminęs, kad 2014 m. birželio 19 d. Sprendime *Saint Prix* (C-507/12, EU:C:2014:2007) Teisingumo Teismas nusprendė, jog moteris, kuri nustoja dirbti ar ieškoti darbo dėl fizinių suvaržymų, atsiradusių paskutiniais nėštumo mėnesiais ar trumpą laikotarpį po gimdymo, išlaiko „darbuotojo“, kaip jis suprantamas pagal SESV 45 straipsnį, statusą, jeigu per pagrįstą laikotarpį po vaiko gimimo grįžta į darbą arba susiranda kitą darbą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar šis sprendimas gali būti taikomas asmenims, kurie pasinaudojo įsisteigimo laisve pagal SESV 49 straipsnį.

21 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad po to, kai buvo paskelbtas 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimas *Gusa* (C-442/16, EU:C:2017:1004), šalys pagrindinėje byloje jam pateikė papildomas pastabas, kuriose išdėstė priešingas pozicijas dėl tame sprendime padarytos išvados. Anot mokesčių ir muitų administratoriaus, šis sprendimas negali būti taikomas pagrindinėje byloje nagrinėjamai situacijai, nes, be kita ko, asmuo, vykdantis savarankišką veiklą, neprivalo asmeniškai atlikti savo darbo ir kitomis priemonėmis gali tęsti savo veiklą, įskaitant tai, kad jis gali pasirūpinti, jog jį pakeistų kitas asmuo. H. Daknevičiūtės nuomone, 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Gusa* (C-442/16, EU:C:2017:1004) 36 ir 40–44 punktuose išdėstyti argumentai, priešingai, patvirtina teiginį, kad 2014 m. birželio 19 d. Sprendime *Saint Prix* (C-507/12, EU:C:2014:2007) pateiktas Sąjungos teisės išaiškinimas taikytinas ir asmenims, vykdantiems savarankišką veiklą.

22 Šiomis aplinkybėmis *Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber)* (Aukštesnysis teismas (Administracinių bylų apeliacinis skyrius)) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar tais atvejais, kai Sąjungos pilietė, kuri yra valstybės narės pilietė:

1) yra kitos valstybės narės (priimančiosios valstybės narės) teritorijoje;

2) priimančiojoje valstybėje narėje vykdė savarankišką veiklą, kaip tai suprantama pagal SESV 49 straipsnį;

3) jai nuo 2014 m. gegužės mėn. buvo mokama motinystės išmoka (nuo to momento, kai ji nusprendė, kad dėl nėštumo turi mažiau galimybių dirbti);

4) buvo nustatyta, kad ji nuo 2014 m. lipos mėn. veiksmingai ir iš tiesų nutraukė savarankiškai vykdomą veiklą;

5) pagimdė 2014 m. rugpjūčio mėn. ir

6) neatnaujino realios ir veiksmingos savarankiškos veiklos po gimdymo ir prieš pateikdama prašymą mokėti jai bedarbio pašalpą 2015 m. vasario mėn.;

SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad šis asmuo, kuris nutraukė savarankiškai dirbančio asmens veiklą dėl fizinių suvaržymų, atsiradusių paskutiniais nėštumo mėnesiais ir trumpą laikotarpį po gimdymo, išlaiko savarankiškai dirbančio asmens, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, statusą, jeigu per pagrįstą laikotarpį po vaiko gimimo atnaujina ekonominę veiklą arba pradeda ieškoti darbo?“

Dėl prejudicinio klausimo

23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad moteris, kuri nustoja vykdyti savarankišką veiklą dėl fizinių suvaržymų, susijusių su paskutiniais nėštumo mėnesiais ir trumpu laikotarpiu po gimdymo, išsaugo savarankiškai dirbančio asmens statusą, jeigu per pagrįstą laikotarpį po vaiko gimimo atnaujina tą veiklą arba pradeda vykdyti kitą savarankišką veiklą ar dirbti.

24 Pirmiausia reikia pažymėti, kad siekiant nustatyti, ar nagrinėjamu atveju H. Daknevičiūtė gali pasinaudoti teise į savaitinę išmoką už išlaikomą vaiką (numatytą 2006 m. (bendrojoje) išmokų šeimai tvarkoje), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui svarbu išsiaiškinti, ar laikotarpiu nuo 2014 m. liepos 22 d. iki 2015 m. vasario 9 d., per kurį, remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, H. Daknevičiūtė nevykdė nedidelės apimties veiklos dėl fizinių suvaržymų, susijusių su paskutiniais nėštumo mėnesiais, ir trumpą laikotarpį po gimdymo, o vėliau vykdė tokią veiklą, ji turėjo teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje pagal Sąjungos teisę.

25 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Direktyva 2004/38 yra vienintelis teisės aktas, kuris susistemina ir pertvarko iki šios direktyvos galiojusius Sąjungos teisės aktus, kad palengvintų naudojimąsi Sąjungos piliečių pagrindine ir asmenine teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje (šiuo klausimu žr. 2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *Saint Prix*, C-507/12, EU:C:2014:2007, 25 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

26 Taigi iš Direktyvos 2004/38 1 straipsnio a punkto matyti, kad šia direktyva siekiama nustatyti naudojimosi šia teise sąlygas, tarp kurių yra su teise gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius susijusi sąlyga, įtvirtinta, be kita ko, šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies a punkte. Pagal šią sąlygą Sąjungos piliečiai privalo turėti pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio asmens statusą priimančiojoje valstybėje narėje (2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *Saint Prix*, C-507/12, EU:C:2014:2007, 26 punktas).

27 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 3 dalis, kurioje numatyti atvejai, kada Sąjungos pilietis, kuris nebedirba pagal darbo sutartį ar savarankiškai, vis dėlto išlaiko pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio asmens statusą (taip pat išsaugo teisę gyventi šalyje), netaikoma tuo atveju, jei moteris laikinai nedirba paskutiniais nėštumo mėnesiais ir trumpą laikotarpį po gimdymo (šiuo klausimu žr. 2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *Saint Prix*, C-507/12, EU:C:2014:2007, 30 punktą).

28 Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 3 dalyje nėra pateiktas baigtinis sąrašas aplinkybių, kuriomis Sąjungos pilietis, kuris priimančiojoje valstybėje narėje nebedirba pagal darbo sutartį ar savarankiškai, vis dėlto išsaugo „darbuotojo“ statusą pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą, taigi ir šiuo statusu pagrįstą teisę gyventi šalyje (2019 m. balandžio 11 d. Sprendimo *Tarola*, C-483/17, EU:C:2019:309, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

29 Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog moteris, kuri yra priversta nebedirbti pagal darbo sutartį dėl fizinių suvaržymų, atsiradusių paskutiniais nėštumo mėnesiais ir trumpą laikotarpį po gimdymo, iš esmės nepraranda „darbuotojo“, kaip jis suprantamas pagal SESV 45 straipsnį, statuso per laikotarpį, reikalingą jai atsistatyti. Iš tikrųjų, aplinkybė, kad tokia moteris kelis mėnesius faktiškai nebuvo priimančiosios valstybės narės darbo rinkoje, nereiškia, kad tuo laikotarpiu ji šiai rinkai nebepriklausė, su sąlyga, kad per protingą laikotarpį po gimdymo ji grįžta į darbą arba susiranda kitą darbą (2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *Saint Prix*, C-507/12, EU:C:2014:2007, 40 ir 41 punktai).

30 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar ankstesniame punkte pateiktas aiškinimas dėl SESV 45 straipsnio panašioje situacijoje gali būti taikomas asmeniui, kuris verčiasi savarankiška veikla pagal SESV 49 straipsnį.

31 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog SESV 45 ir 49 straipsniais suteikiama tokia pati teisinė apsauga, taigi ekonominės veiklos vykdymo būdo kvalifikavimas neturi reikšmės (šiuo klausimu žr. 1991 m. vasario 5 d. Sprendimo *Roux*, C-363/89, EU:C:1991:41, 23 punktą).

32 Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, visomis Sutarties nuostatomis laisvo asmenų judėjimo srityje siekiama palengvinti Sąjungos piliečiams bet kokios profesinės veiklos vykdymą Sąjungos teritorijoje ir draudžiamos priemonės, galinčios sudaryti nepalankesnes sąlygas šiems piliečiams, kai jie ketina vykdyti veiklą kitos nei jų kilmės valstybės narės teritorijoje (2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Simma Federspiel*, C-419/16, EU:C:2017:997, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

33 Sąjungos pilietė būtų atgrasyta nuo naudojimosi savo judėjimo laisve, jei tuo atveju, jeigu ji priimančiojoje valstybėje taptų nėščia ir todėl nors ir trumpam nustotų vykdyti savarankišką veiklą, ji rizikuotų netekti savarankiškai dirbančio asmens statuso šioje valstybėje (pagal analogiją žr. 2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *Saint Prix*, C-507/12, EU:C:2014:2007, 44 punktą).

34 Darytina išvada, kad moteris, esanti šio sprendimo 29 punkte numatytoje padėtyje, privalo turėti galimybę tomis pačiomis sąlygomis išsaugoti savo, kaip savarankiškai dirbančio asmens, statusą, kaip tai suprantama pagal SESV 49 straipsnį.

35 Be to, Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantys asmenys yra vienodai pažeidžiami, jei jie priversti nutraukti veiklą, todėl jie negali būti vertinami skirtingai, kiek tai susiję su jų teisės gyventi priimančiojoje valstybėje narėje išsaugojimu (šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Gusa*, C-442/16, EU:C:2017:1004, 42 ir 43 punktus).

36 Nėščios moterys, tiek dirbančios pagal darbo sutartį, tiek vykdančios savarankišką veiklą, yra vienodai pažeidžiamos.

37 Šiuo klausimu Sąjungos teisės aktų leidėjas Direktyvos 2010/41 18 konstatuojamojoje dalyje aiškiai pripažino savarankiškai dirbančių moterų ekonominį ir fizinį pažeidžiamumą nėštumo laikotarpiu. Pagal šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalį valstybės narės įpareigojamos imtis priemonių, būtinų užtikrinti, kad savarankiškai dirbančioms moterims galėtų būti suteikta pakankama motinystės išmoka, kad jos galėtų sustabdyti profesinę veiklą tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios numatytos darbuotojoms, dirbančioms pagal darbo sutartį.

38 Mokesčių ir muitų administratoriaus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nurodytas argumentas (vėliau Jungtinės Karalystės vyriausybės pakartotas per posėdį Teisingumo Teisme), pagal kurį moteris, kuri negali asmeniškai vykdyti savarankiškos veiklos dėl suvaržymų, susijusių su paskutiniais nėštumo mėnesiais ir gimdymu, galėtų būti laikinai pakeista kitu šią veiklą vykdančiu asmeniu, nelemia kitokios išvados. Iš tiesų, negalima daryti prielaidos, kad toks pakeitimas visada įmanomas, ypač kai nagrinėjama veikla, pagrįsta asmeniniu santykiu ar pasitikėjimo ryšiu su klientu.

39 Tai reiškia, kad moteris, kuri nustoja vykdyti savarankišką veiklą dėl fizinių suvaržymų, atsiradusių paskutiniais jos nėštumo mėnesiais ar trumpą laikotarpį po gimdymo, neturėtų būti vertinama skirtingai, kiek tai susiję su jos teisės gyventi priimančiojoje valstybėje narėje išsaugojimu, palyginti su pagal darbo sutartį dirbančia darbuotoja panašioje situacijoje.

40 Be to, šias išvadas patvirtina Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 3 dalies nuostatos. Jeigu teisei gyventi šalyje įgyti reikalaujamo gyvenimo priimančiojoje valstybėje narėje penkerių metų laikotarpio tęstinumas nenutrūksta dėl išvykimo dėl svarbių priežasčių, pavyzdžiui, nėštumo ir gimdymo, tuo labiau moteris, kuri priversta laikinai nedirbti dėl fizinių suvaržymų, atsiradusių paskutiniais nėštumo mėnesiais ar trumpą laikotarpį po gimdymo, neturėtų netekti savarankiškai dirbančio asmens statuso (pagal analogiją žr. 2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *Saint Prix*, C-507/12, EU:C:2014:2007, 45 ir 46 punktus).

41 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad moteris, kuri nutraukia savarankiškai dirbančio asmens veiklą dėl fizinių suvaržymų, susijusių su paskutiniais nėštumo mėnesiais ir trumpu laikotarpiu po gimdymo, išsaugo savarankiškai dirbančio asmens statusą, jeigu per pagrįstą laikotarpį po vaiko gimimo atnaujina tą veiklą arba pradeda vykdyti kitą savarankišką veiklą ar dirbti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

42 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

SESV 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad moteris, kuri nutraukia savarankiškai dirbančio asmens veiklą dėl fizinių suvaržymų, susijusių su paskutiniais nėštumo mėnesiais ir trumpu laikotarpiu po gimdymo, išsaugo savarankiškai dirbančio asmens statusą, jeigu per pagrįstą laikotarpį po vaiko gimimo atnaujina tą veiklą arba pradeda vykdyti kitą savarankišką veiklą ar dirbti.

Parašai.